

# Svjetski dan okoliša



INSTITUT ZA ZDRAVLJE  
I SIGURNOST HRANE



# UNAPREĐENJE ZDRAVLJA KROZ ZAŠTITU OKOLIŠA

## Obnavljanje ekosistema



### Što je obnova ekosistema?

Obnova ekosistema znači pomaganje u oporavku ekosistema koji su degradirani ili uništeni, kao i očuvanje ekosistema koji su još uvijek netaknuti. Zdraviji ekosistemi, s bogatijom biološkom raznolikošću, donose veće koristi poput plodnijeg tla, većih prinosa drva i ribe te većih zaliha stakleničkih gasova.

Obnova i druga prirodna rješenja mogu pružiti trećinu rezultata potrebnih do 2030. godine kako bi se globalno zagrijavanje održalo ispod 2°C, a istovremeno pomažu društvima i ekonomijama da se prilagode klimatskim promjenama.

Obnavljanje 15% oštećenih zemljišta na pravim mjestima moglo bi spriječiti 60% predviđenih izumiranja vrsta. Obnova ekosistema doprinosi postizanju svih 17 ciljeva održivog razvoja do ciljanog datuma 2030. godine, uključujući uklanjanje siromaštva i gladi.

Samo u zdravim ekosistemima možemo unaprijediti i zaštititi zdravlje. Uticaj okoliša na zdravlje ljudi je od presudnog značaja. Veliki broj bolesti je direktno uzrokovan problemima u okolišu i zagađenjem (kardiovaskularne bolesti, plućne bolesti, maligne bolesti, crijevne zarazne bolesti) kao i značajan indirektni uticaj na zdravlje ljudi kroz uticaj na imunitet i psihičko zdravlje.

Narušavanje slabo istraženih i netaknutih ekosistema dovodi do širenja novih uzročnika bolesti kao što je COVID-19.

Zbog toga je zaštita očuvanih ekosistema te regeneracija i obnavljanje oštećenih ekosistema od velikog značaja za zaštitu i unapređenje zdravlja ljudi.

Obnova ekosistema može imati više oblika: sadnja drveća, uspostava zelenih gradova i politika, izgradnja novih i održavanje postojećih parkova, promjena načina ishrane, čišćenje rijeka i obala...

### Kako može izgledati obnova ekosistema

- **Saditi drveće**, stvarati uslove za prirodnu obnovu šuma: Obnoviti i ponovo zasaditi šume i drveće kako bi zaštitili tlo, zaštitili protok vode i zaštitili se od prirodnih katastrofa, poput lavina, klizišta i poplava. Možete dodati drveće u vrt, javni prostor ili farmu.
- **Očistite rijeke i jezera**: sakupite sve smeće, bačeno ili nanešeno kako bi ljudi cijenili okoliš i bolje se brinuli o njemu. Reciklirajte plastiku i druge materijale. Prestanite koristiti plastične proizvode koji nisu neophodni. Pripazite na mikroplastiku skrivenu u proizvodima! Što više ljudi učestvuje, to više raste svijest o potrebi smanjenja otpada i pravilnog odlaganja.
- **Obnoviti vegetaciju iznad i ispod vode**: zaštititi i obnoviti obalne ekosisteme uključujući slane močvare, mangrove, koraljne grebene, livade s morskam travom i korita školjaka kako bi se povećala njihova raznolikost i staništa i koristi koje pružaju.
- **Održivo planirajte**: Smanjiti i tretirati kanalizaciju, zaustaviti ulazak hemijskih zagađivača, industrijskog otpada ili drugih otpadnih voda u vodu, smanjiti upotrebu poljoprivrednih hemikalija.
- **Zaštititi i obnoviti prirodu**: Uklonite brane ili drugu infrastrukturu koja više nije potrebna i vratite prirodni tok rijeke. Poticati kampanje za sprečavanje stambenog razvoja, kopanja i rudarenja izvan osjetljivih područja.
- **Zeleni javni prostori**: Dizajnirati i podržati inicijative za obnavljanje plovnih puteva i močvara, sadnju autohtonog drveća i stvaranje urbanih šumskih staništa i drugih staništa divljih životinja duž puteva i željeznica i na javnim prostorima.
- **Jedan po jedan mikro-ekosistem**: upravljajte vlastitim vrtom, dvorištem, poslovnim prostorom ili školom, koliko god oni bili veliki ili mali, na načine koji podstiču prirodu ili brinu o drvetu pored puta. Sadite autohtone vrste, pokrećite guste urbane mikrošume i pravite kompost.
- **Uložite u prirodu**: Smanjite obradu tla i upotrijebite prirodnu zaštitu od napasnika i organsko gnojivo na oranicama kako biste očuvali zdravlje tla i prinose svojih usjeva, istovremeno smanjujući eroziju i potrebu za poljoprivrednim hemikalijama.
- **Vjerujte u raznolikost**: Uzgajajte više drveća i veću raznolikost usjeva te ih integrirajte sa stočarstvom kako biste dodatno poboljšali zdravlje tla, diverzificirali svoj prihod i osigurali bolje stanište divljih životinja. Sadnja cvijeća duž granica poljoprivrednih površina može pružiti vrijedne "hraništa" za pčele i druge oprašivače.

